

Szálka a szemükben

Aki nézi a hazai tévék kerekasztal-beszélgetéseit vagy hallgatja a rádiók hasonló jellegű műsorait, tapasztalhatta, miket telefonálnak a stúdióba a hallgatók vagy a nézők. Vannak olyan stúdióbeszélgetések, amelyeket sokan arra használnak, hogy kifejezzék politikai meg egyéb nézeteiket, s ilyenkor megdöbbentő dolgokat hall az ember. (Igaz, néha meg se döbbenünk. Mást nem is várhattunk.) Az egyik ilyen műsorban a következő nézői megállapítás hangzott el: Ha a kisebbségek nincsenek megelégedve itteni helyzetükkel, csomagoljanak, s menjenek anyaországukba. Vagy: Mit akarnak a kisebbségek? Több joguk van, mint nekünk, szerbeknek.

Csatlakoznak ezekhez a véleményekhez azok a falfirkák, amelyeket városainkban láthatunk, s amiken sok jóérzésű szerb is felháborodott. Feltűntek egészen trágárok, melyek nem tűrik meg a nyomdafestéket, de előfordul egészen szelíd is, mint az, mely a Forum-ház falán olvasható: Srbija Srbima, azaz Szerbia a szerbeké (a többieknek pedig kívül tágasabb), amire a szomszéd falfirka írta: Napolje s Mađarima! (Magyarok, kifelé!)

Egy tévé-beszélgetésben (Most-tv) egy Marodić nevű szabadkai – a tolerancia és a egyenjogúság Spanyalfala mögé bújva – olyanokat állított a szabadkai nemzetek közötti viszonyokról („amit a magyaroknak szabad a Népkörben, azt a szerbeknek nem szabad”), hogy kinyílik tőle a bicska az ember zsebében. Mirko Bajić, a leváltott szabadkai alpolgármester egy rádiónyilatkozatban azt mondta, hogy Szabadkát nem vezethetik olyanok, akiknek „a szíve és a esze Magyarországon van, Jugoszláviában csak a hasuk és fenekük”. Mindez arra jó, hogy lelepleződjének a szándékok, nézetek, állásfoglalások, de semmi esetre sem segítik a békés életet ezen a tájon, ahol – legalábbis egyelőre – több nemzet fiai, több vallás hívei, más-más anyanyelvűek élnek egymás mellett, egymás szomszédságában, sokszor együtt is. És ahol a nemzetek közötti esetleges nézeteltéréseket, véleménykülönbségeket, félreértéseket is – ezek egyáltalán nem szük-

ségszerűek, de előfordulhatnak – békésen, türelemmel, megértéssel, az emberi méltóság kölcsönös tiszteletben tartásával lehetne és kell megoldani. Márpedig a félrevezetés, az ámitás, az uszítás csak ellenkező eredménnyel jár.

Hogy a rosszindulat milyen torzszülötteket hozhat létre, azt nagyon jól bizonyítja Dušan Gluvakov – Tubaćinnak, a Bánáti Fórum nevű szervezet főtitkárának a Danasban 2001. december 9-én megjelent cikke.

Gluvakov arról értekezik, hogy a bánáti szerbek félnek a magyaroktól! A cikkíró elsősorban a magyar igazolvány miatt háborog, felelősségre vonja a jugoszláv hatóságokat, mert Románia és Szlovákia mintájára nem tiltakoztak a státustörvény ellen: erélyesen fellép az észak-bácskai községek együttműködésével szemben, mert szerintem ez csak egy lépés az anyaországhoz való csatlakozás felé.

A főtitkár kifogásolja, hogy Kasza József kiáll a Vajdaság autonómiaja mellett, ugyanis ha a Vajdaság csatlakozik valamiféle eurorégióhoz amelyben magyarországi vidékek is helyet foglalnak, a Vajdaság a Magyarországon kívül élő magyarok területéhez kapcsolódik – véli Gluvakov – s így „lelepleződik ennek az euroregionalizmusnak a célja”. Helyteleníti Gluvakov, hogy Bánátból a Bácskába helyezik át a bíróságokat, a közbiztonsági szerveket, s ezzel „átszabják és szét szakítják a történelmi Bánátot”. Elfeledkezik azonban arról, hogy a milosevići idő egyik vívmánya volt a Bácska „átszabása és szétszakítása” – amikor Észak és Kelet Bácskában néhány községet a Tisza másik partjára Bánátba helyezték, Kikinda körzetébe. (Hogy ennek mi volt a célja, azt most nem részletezem.)

Arról is cikkezik Gluvakov, hogy a bánáti szerbeknek „negatív történelmi tapasztalataik vannak a magyar időkből”. Gluvakovnak viszont erről igen kevés tapasztalata lehet, hisz nem élt soha magyar uralom alatt, de abban biztosak lehetünk, hogy félelmei lelkiismereti problémákból adódnak, tekintettel épp a történelmi tapasztalatokra, amelyeket a XX. században szerezhettek az emberek Bánátban, a Bácskában, de

a szomszédos területeken is. Erről pedig nem tehetünk. Gluvakovnak és a hozzá hasonló felfogásúknak kellene ezt magukban tisztázni.

Utóirat: Írásom lezárása után nyilatkozott Goran Svilanović jugoszláv külügyminiszter és Rasim Ljajić jugoszláv kisebbségügyi miniszter, s mindketten a Szerbiában elharapózó nemzeti gyűlöletre hívták fel a fi-

gyelmet. A sajtó 2002. január 16-án közölte kijelentéseiket. Azt hiszem, azok a jelenségek, melyekre fenti írásomban utalok, csak hangsúlyozzák a két miniszter aggodalmainak időszerűségét, fontosságát. Mert a kór, amelyről szó van, már nem is heveny, hanem idült.

